

POSTANOWIENIE

9 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 9 kwietnia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.B.
przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu w B.
o odszkodowanie,
na skutek skargi kasacyjnej M.B.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi I Wydział Cywilny
z 9 listopada 2023 r., I ACa 1538/22,

- 1) odrzuca skargę kasacyjną co do pkt. III. zaskarżonego wyroku,**
- 2) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałym zakresie,**
- 3) zasądza od M.B. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 540 (pięćset czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia M.B. do dnia zapłaty.**

[M.O.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 listopada 2023 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie z powództwa M.B. przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w B. o

odszkodowanie, na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z 31 maja 2022 r., I C 823/22, oddalił apelację (pkt I), zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4050 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od uprawomocnienia się orzeczenia tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (pkt II).

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu II instancji, zaskarżając ten wyrok w całości oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, jak również uchylenie poprzedzającego go wyroku Sądu I instancji (w razie stwierdzenia podstaw) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi. Powód wniósł ponadto o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że wniesiona przez niego skarga ma być oczywiście uzasadniona.

Pozwany Skarb Państwa, zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, złożył odpowiedź na skargę powoda, wnosząc o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W części, w jakiej skarga kasacyjna zakresem zaskarżenia obejmowała punkt III zaskarżonego wyroku, podlegała ona odrzuceniu z uwagi na niedopuszczalność skarżenia przez powoda rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu, przyznanych od Skarbu Państwa pełnomocnikowi reprezentującemu powoda w postępowaniu przed Sądem II instancji.

W pozostałym zakresie skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a zarazem kwalifikowanym pismem procesowym o ściśle określonej przez ustawę treści. Sąd Najwyższy, rozpoznając ten nadzwyczajny środek zaskarżenia, nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym (postanowienie SN z 27 stycznia 2009 r., V CSK 358/08), na rzecz państwa jako dobra wspólnego (postanowienie SN z 11 lutego 2009 r., V CSK 388/08), jakkolwiek oczywiście nie oznacza to braku indywidualnego interesu skarżącego w rozpoznaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a w konsekwencji także weryfikacji tego interesu (*gravamen*). Jednak przede wszystkim skarga kasacyjna ma służyć ochronie prawidłowego wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego (zob. aktualne wciąż uwagi w postanowieniu SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy przewidziana w art. 398⁹ k.p.c. instytucja tzw. przedsądu, w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 12 marca 2024 r., I CSK 254/23).

Na etapie przedsądu Sąd Najwyższy ocenia wyłącznie wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie. Wniosek ten stanowi element konstrukcyjny skargi odrębny od podstaw skargi i ich uzasadnienia, które są oceniane dopiero, gdy skarga kasacyjna zostanie przyjęta do rozpoznania.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Jako przyczynę kasacyjną mającą uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący wskazał oczywistą zasadność skargi.

Na tle tej przesłanki w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że nie każde naruszenie prawa, nawet oczywiste, przesądza o zasadności skargi kasacyjnej (zob. postanowienia SN: z 15 lutego 2007 r., V CSK 485/06; z 3 marca 2020 r., V CSK 75/19). Sam zarzut naruszenia, nawet oczywistego, określonego przepisu prawa nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem mimo takiego naruszenia prawa, orzeczenie może być prawidłowe (postanowienia SN: z 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 6 listopada 2020 r., III CSK 110/20). Przesłanka „oczywistej zasadności skargi kasacyjnej” nie odpowiada bowiem w pełni przesłance „oczywistego naruszenia prawa” przez wydanie zaskarżonego orzeczenia (postanowienie SN z 20 lutego 2008 r., V CSK 512/07).

Na gruncie przedmiotowej przesłanki chodzi o szczególne, kwalifikowane, wręcz rażące wypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, bez wnikliwego wgłębiania się w merytoryczną analizę trafności orzeczenia (postanowienia SN: z 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 7 października 2010 r., I CSK 189/10; z 28 lipca 2011 r., I CSK 77/11), o wyraźny i istotny błąd z zakresu prawa procesowego lub materialnego, który może mieć wpływ na wynik sprawy (postanowienie SN z 26 kwietnia 2012 r., II CSK 640/11).

Powód upatruje oczywistej zasadności skargi w rzekomym rażącym naruszeniu przez Sąd II instancji przepisów prawa procesowego, zwłaszcza art. 378 § 1 oraz art. 385 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. polegającym na „przejęciu przez sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co doprowadziło do rażącego naruszenia prawa materialnego, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tzn. art. 417 k.c.”.

Sąd Najwyższy nie podzielił powyższego stanowiska skarżącego. Sąd II instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazał, że rzekomo błędne ustalenia faktyczne Sądu *a quo*, zarzucone przez powoda, miały polegać na nieuzasadnionym przyjęciu, że pozwany nie dopuścił się działania niezgodnego z

prawem, w następstwie którego powód poniósł szkodę, co jednak wykracza poza ramy ustaleń faktycznych, ponieważ dotyczy oceny prawnej, a zatem płaszczyzny prawa materialnego. Jednocześnie Sąd *ad quem* podkreślił, że również na tej płaszczyźnie Sąd I instancji nie dopuścił się zarzucanych w apelacji uchybień, słusznie przyjmując, że wydanie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, które następnie, na skutek rozpoznania zażalenia, zostało zmienione przez sąd drugiej instancji w ten sposób, że wniosek został oddalony, nie stanowi działania władzy publicznej niezgodnego z prawem. Sąd II instancji zwrócił również uwagę, że zasądzenie na rzecz powoda żądanego odszkodowania doprowadziłoby do niedopuszczalnej sytuacji, w której Skarb Państwa zostałby obciążony odpowiedzialnością za niefrasobliwe zachowanie samego powoda, który domagał się od sądu wydania określonego rozstrzygnięcia świadomie powołując się na nieprawdziwe fakty.

W konsekwencji, w świetle stanowiska wyrażonego przez Sąd II instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, należy stwierdzić, że wywód skarżącego dotyczący oczywistej zasadności wniesionej przez niego skargi kasacyjnej jest bezzasadny. Jedynie ubocznie Sąd Najwyższy wskazuje, że wywodzenie oczywistej zasadności skargi z naruszenia przepisów postępowania, w sytuacji, w której skarżący w istocie zarzuca sądowi błędne zastosowanie przepisów prawa materialnego samo w sobie świadczy o wadliwości uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, który to wniosek, zredagowany w taki właśnie sposób, nie może odnieść oczekiwanego przez skarżącego skutku.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 99, 102, 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1964). Mając na uwadze fakt, że powód, z uwagi na swoją sytuację materialną, został częściowo zwolniony z opłaty od skargi kasacyjnej (ponad kwotę 1000 zł przy opłacie wynoszącej 5000 zł), Sąd Najwyższy, stosując tę samą proporcję, postanowił obciążyć powoda jedynie częścią kosztów postępowania kasacyjnego należnych drugiej stronie.

SSN Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

[a.ł.]